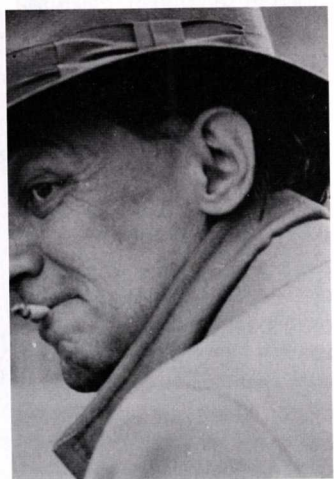

MEGÁLL AZ IDŐ

Magyar, 1982. Rendezte: **Gothár Péter**. Szereplők: **Óze Lajos**, **Znamenák István**, **Ronyecz Mária**, **Kakassy Ágnes**. Forgalmazó: **Magyar Nemzeti Filmarchívum**. 100 perc.

A kádárista kényszerállamban apró kedvezményekkel és engedelményekkel próbálták megvásárolni a társadalmat a népi demokrata cukrosbácsik, vagy ha ez nem ment, akkor zsarolással és korrumpálással kötelezték az alattvalókat a hatalom melletti kibicelésre. Persze – mind tudjuk – mindennek megvan az ára, a hazugul jó és langymelegül kellemes közérületnek is. A hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején, a dermedt deprimáltság és a vírusos cinizmus korában ez már tisztán látszott, mégis éppen ekkor kezdett izmosodni a – máig tartó – nosztalgia a hatvanas évekkel és a kádári konszolidációval kapcsolatban.

Gothár Péter tehát árral szemben úszott, amikor diagnózist – ha tetszik: tablóképet – készített a korról. Filmje középpontjába azt a „nagyak” mondott nemzedéket helyezte, melynek tagjai a hatvanas évek posványában ébredtek öntudatukra, továbbá beszélt azokról a középkorúakról is, akik ekkor kötötték meg kompromisszumaikat.

Az ellentmondásos kor ellentmondásos művészi eszközök bevetése révén jelenik meg a *Megáll az idő*ben. Gothár fetisisztikus hűséggel reprodukálja a hatvanas évek tárgyi világát, ugyanakkor a miliót Koltai Lajos segítségével erősen stilizálja. Bereményi Géza zseniális párbeszédeit is üdítő ambivalencia színezi, az élőbeszéd fordulatai gyakran az életszerűségtől eltartott, erősen stilizált mondatokkal keverednek. A színészválasztásban és színészvezetésben szintén érzékelhető kettősség: amatőrök és profik szerepelnek egymás mellett, mindazonáltal az amatőrök által alakított figurák valószerűbbek, a profik által játszottak elrajzoltak, karikírozottak. A film ereje nagy részben a kor dokumentálását célzó megoldások és a stilizációs technikák ütköztetéséből fakad.

A *Megáll az idő* pozíciója történetileg nézve rendhagyó, ugyanis számos hazai filmes irányzat és trend metszéspontjába helyezhető: egyrészt a hatvanas évektől elszaporodó „így jöttem-filmek” számát gyarapítja; másrészt a hetvenes évek egyik jellegzetes alakzatának, a nemzedéki közérzetfilmeknek az örököse; harmadrészt pedig a szintén nagy hagyományú parabolák sorába illeszkedik. Sok skatulyába belefér, de mindenhonnan kilóg. Talán ezért lett soha el nem évülő kultuszfilm, minden korok egyik legjobb mozija.

Extrák: A film digitálisan felújított képpel és hanggal jele-

nik meg, ráadásul angol felirat is van hozzá. Az extrák díszre Gothár Péter *Imre* című, úgyszintén felújított, 1978-as tévéfilmje, amely némely jelenetének groteszk hangvételeivel, hosszú beállításokra alapozó képszervezésével a rendező későbbi nagyjátékfilmjeit előlegezi. A lemezen található továbbá egy kiváló audiokommentár Gelencsér Gábor filmtörténész közreműködésével, valamint korabeli híradók füzére (1956-tól 1968-ig), a történelmi háttér megvilágítása végett. Nagyon ütős csomag, a honi DVD-kiadás történetének egyik csúcstermékje ez a lemez.

PÁPAI ZSOLT